

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ І ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи соціально-гуманітарної роботи»

вибірковий освітній компонент
за освітньо-професійною програмою «Робота з персоналом»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 053 «Психологія»

Рекомендовано кафедрою соціальних і
гуманітарних дисциплін на 2021-2022
навчальний рік.

Протокол від «22» червня 2021 року №
13

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Основи соціально-гуманітарної роботи»

2021 рік

Загальна інформація про дисципліну

1. Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Основи соціально-гуманітарної роботи» сприяють розвитку професійного та компетентного мислення здобувачів вищої освіти, за допомогою розвитку навичок аналізу закономірностей розвитку соціально-гуманітарної роботи, формування професійної особистості у соціально-гуманітарній сфері, виявленню загальних і специфічних соціальних систем, гуманітарних особливостей, механізмів, дій і форм їх проявлення в діяльності особистостей, соціальних груп та суспільств. Даний курс передбачає теоретичне і практичне визначення концептуальних засад і методологічних принципів соціально-гуманітарної роботи; ознайомлення з сучасними підходами до практики соціально-гуманітарної роботи; вироблення базових практичних умінь і навичок фахівця з соціально-гуманітарної роботи; формування морально-етичних норм і відповідальності; усвідомлення професійної ідентичності та становлення професійної компетентності фахівця соціально-гуманітарної сфери.

2. Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Харламов Михайло Іванович, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін соціально-психологічного факультету, кандидат історичних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 413. Робочий номер телефону – (057) 707-34-78.
E-mail	mike1982kharlamov@gmail.com
Наукові інтереси	- проблеми соціальної та гуманітарної роботи в Україні; - аспекти соціально-гуманітарної роботи в ДСНС України; - історія соціально-гуманітарної роботи.
Професійні здібності	- організаторські та комунікативні здібності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	1. Харламов М. І. Специфіка навчально-виховного процесу з соціальних та гуманітарних дисциплін у Національному університеті цивільного захисту України // Інноватика суспільствознавчої освіти ХХІ сторіччя: виклики і шляхи розвитку: тези доповідей

	Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 12-14 травня 2016 р.). – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2016. – С. 65-67. 2. Харламов М.І. До питання про історію становлення вітчизняної соціальної роботи // Бочаровські читання : матеріали наук.-практ. конф. [з міжнар. участю], присвяч. пам'яті проф. С. П. Бочарової (м. Харків, 18 берез. 2016 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2016. – с. 327-328.
--	--

3. Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 15.30 до 16.30 в кабінеті № 413. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: ознайомлення здобувачів вищої освіти із методиками соціально-гуманітарного захисту населення та допомоги групам ризику, розвивати й вдосконалювати у здобувачів вміння спиратися в практичній діяльності на знання з курсу «Основи соціально-гуманітарної роботи», на постійний зворотний зв'язок з іншими людьми, на вміння відкликатися на їхні запити та проблеми, сформувати у майбутніх фахівців культуру спілкування, соціально орієнтоване мислення, вміння вести діалоги, вміння переконувати.

4. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	вибіркова
Рік підготовки	4 курс
Семестр	8
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	4
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	120
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	14

- практичні заняття (годин)	-
- семінарські заняття (годин)	2
- лабораторні заняття (годин)	-
– курсова робота (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	104
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-

Передумови для вивчення дисципліни: Для успішного навчання необхідне опанування навчальними дисциплінами: філософія, історія та культура України, культурологія, політологія.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми «Робота з персоналом» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Дисциплінарні результати навчання	ПР
- Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень у галузі соціально-гуманітарної роботи.	ПР 5.1
- Формулювати мету, завдання дослідження у галузі соціально-гуманітарної роботи, володіти навичками збору матеріалу з питань соціально-гуманітарної роботи.	ПР 5.2
- Критично оцінювати достовірність одержаних результатів соціально-гуманітарного дослідження, формулювати аргументовані висновки з питань соціально-гуманітарної роботи.	ПР 5.3

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (вибіркові)	ВК
- Здатність відтворювати специфічні закономірності та теоретичні основи соціально-гуманітарної роботи.	ВК 5.1
- Здатність проводити соціально-гуманітарну роботу в системі ДСНС України.	ВК 5.2

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи соціально-гуманітарної роботи.

Тема 1.1. Соціально-гуманітарна робота як наука.

Актуальність проблем соціально-гуманітарної роботи. Престижність

спеціальності «соціально-гуманітарна робота». Мета навчального курсу. Актуальність соціально-гуманітарної роботи в умовах становлення ринкових відносин. Соціально-гуманітарна робота як наука та навчальна дисципліна. Сучасне становлення соціально-гуманітарної роботи в Україні. Предмет соціально-гуманітарної роботи як науки. Її соціальний характер. Якості сучасного соціального робітника. Закономірності та принципи соціально-гуманітарної роботи. Основні закономірності соціально-гуманітарної роботи. Змістовні, психолого-педагогічні, методологічні, організаційні принципи соціально-гуманітарної роботи. Законодавчі та нормативні акти України відносно принципів соціально-гуманітарної роботи. Результативність та ефективність соціально-гуманітарної роботи з населенням. Методи соціально-гуманітарної роботи. Метод індивідуальної роботи з клієнтом. Метод соціально-гуманітарної роботи з групою. Метод соціально-гуманітарної роботи з громадою. Біографічні, організаційні, педагогічні, соціально-економічні та соціально-психологічні методи. Понятійно-категоріальний апарат соціально-гуманітарної роботи. Соціальний захист населення. Соціальна підтримка груп ризику. Соціальна допомога окремим групам населення. Соціальна реабілітація. Соціальне управління.

Тема 1.2. Соціально-гуманітарна робота як особливий вид практичної діяльності.

Соціально-гуманітарна робота як професійний вид діяльності. Об'єкти та суб'єкти соціально-гуманітарної роботи. Визначення соціально-гуманітарної роботи. Соціально-гуманітарна робота як приклад професійної діяльності з компонентами непрофесійної діяльності. Зачатки соціально-гуманітарної роботи. Об'єкт соціально-гуманітарної роботи. Класифікація об'єктів відносно стану здоров'я населення, віку людей, девіантної поведінки, неблагополучного матеріального положення сімей. Суб'єкти соціально-гуманітарної роботи. Функції соціально-гуманітарної роботи. Структура та рівні соціально-гуманітарної роботи. Діагностична, прогностична, соціально-терапевтична, правозахисна, соціально-педагогічна, соціально-психологічна, соціально-медична, соціально-побутова, комунікативна, рекламно-пропагандистська, організаційна функції. Основні аспекти структури соціально-гуманітарної роботи. Напрямки соціально-гуманітарної роботи. Державний, регіональний, обласний, місцевий та індивідуальний рівні соціально-гуманітарної роботи. Взаємозв'язок соціально-гуманітарної роботи з іншими науками. Підходи до оцінки наукового статусу соціально-гуманітарної роботи. Взаємозв'язок соціально-гуманітарної роботи з соціологією, з психологією, медициною, правом, менеджментом та іншими. Технології соціально-гуманітарної роботи. Поняття «соціальної технології». Соціально-гуманітарна робота як навчальна дисципліна та особливий вид практичної діяльності. Форми соціальних

технологій, класифікація соціальних технологій.

Тема 1.3. Історія соціально-гуманітарної роботи.

Хрещення Русі та його вплив на розвиток благодійності. Джерела соціально-гуманітарної роботи у стародавні часи. Прийняття на русі християнства та розвиток благодійності. Діяльність Великого князя київського Володимира. Внесок Ярослава Мудрого у розвиток благодійності. Діяльність Володимира Мономаха. Становлення і розвиток системи громадського догляду. Роль церкви та монастирів в становленні системи громадського догляду. Ідея милостині на Русі. Проблема бідності. Категорії бідних. Петро I та його боротьба з «професійною» убогістю. Становлення системи громадського догляду при Катерині II. Соціальна робота у період після війни та у радянський період. Внесок В. І. Леніна в становлення системи дослідження з питань соціальної допомоги населення. Затвердження системи соціального страхування робітників. Соціальна політика держави у 1960-х роках. Модель соціального захисту у СРСР. Основні теорії та моделі соціальної роботи. Психолого-орієнтовані підходи: фрейдистська, біхевіористська, гуманістична моделі. Соціолого-орієнтовані підходи: позитивізм, функціоналізм та марксизм. Комплексно-орієнтовані підходи: рольова, соціально-педагогічна, когнітивна моделі.

Тема 1.4. Соціально-гуманітарна робота та проблеми сучасного розвитку.

Зв'язок соціокультурних цінностей суспільства з соціально-гуманітарною роботою. Соціально-гуманітарна політика держави та соціально-гуманітарна робота. Поняття соціальної культури. Цінності як ядро духовного світу людини. Соціально-гуманітарна допомога, підтримка і благодійність як основні соціально-гуманітарні цінності. Соціально-гуманітарна політика держави. Принципи соціально-гуманітарної політики. Основні функції соціально-гуманітарної політики. Фази механізму реалізації соціально-гуманітарної політики. Основні принципи соціально-гуманітарного обслуговування населення, які висвітлені у законодавстві України. Благодійні організації в системі соціально-гуманітарної роботи. Третій сектор та його роль у соціально-гуманітарному захисті населення. Організаційно-правові передумови діяльності благодійних організацій. Форми благодійних об'єднань: організації, фонди, рухи, заклади. Державний сектор захисту населення. Бізнес-сектор. Роль третього сектора у соціально-гуманітарному захисті населення. Соціально-гуманітарний захист та обслуговування населення. Поняття соціально-гуманітарного захисту. Основні принципи системи соціально-гуманітарного захисту населення. Функції системи соціально-гуманітарного захисту населення. Основні методи обслуговування

населення.

Тема 1.5. Закордонний досвід соціально-гуманітарної роботи.

Соціально-гуманітарна робота в США. Особливості соціальних програм на федеральному, штатному та місцевому рівнях. Особливості соціального страхування в США. Види страхування. Соціально-гуманітарна робота з дітьми, неповними сім'ями, етнічними меншинами. Розвиток соціально-гуманітарної роботи у Канаді. Багатоманітність етнічних груп у Канаді. Становлення соціально-гуманітарної роботи як професії в Канаді. Навчання соціально-гуманітарної роботи у вищих закладах Канади. Основні принципи соціально-гуманітарної роботи. Соціально-гуманітарна робота в Британії. Територіальний розподіл держави та особливості соціально-гуманітарної роботи. Державні та громадські соціально-гуманітарні служби Великобританії. Розвиток соціально-гуманітарної роботи у Німеччині. Основні напрямки соціальної роботи у Німеччині. Класифікація закладів соціально-гуманітарної допомоги населення. Типологізація соціально-гуманітарних послуг. Основи соціально-гуманітарної роботи у Швеції. Особливості соціально-гуманітарної роботи в Швеції. Соціально-гуманітарна робота в сфері охорони здоров'я, освіти. Соціально-гуманітарна робота з групами ризику. Громадський метод соціально-гуманітарної роботи в Швеції.

Тема 1.6. Соціально-гуманітарна робота як професія.

Професіональний портрет соціально-гуманітарного робітника. Професіоналізм у соціально-гуманітарній роботі. Основні характеристики професіоналізму. Обов'язки соціально-гуманітарного робітника. Основні функції соціально-гуманітарного робітника вимоги до спеціаліста з соціально-гуманітарної роботи. Особисті якості соціально-гуманітарних робітників. Соціальна взаємодія спеціаліста з соціально-гуманітарної роботи та клієнта. Типологія взаємодії соціально-гуманітарного робітника та клієнта. Проблема професійних ризиків в соціально-гуманітарній роботі. Реабілітація соціально-гуманітарних робітників.

Модуль 2. Практичні аспекти та проблеми соціально-гуманітарної роботи.

Тема 2.1. Соціально-гуманітарний захист дітей. Соціально-гуманітарний захист інтересів жінок.

Правова та матеріально-економічна база соціально-гуманітарного захисту дитинства. Правова база системи захисту дитинства. Розвиток та сучасний

стан матеріально-економічної бази в Україні. Соціально-гуманітарний захист дошкільників. Соціально-гуманітарний захист школярів: попередження педагогічного травматизму, профорієнтація та реабілітація школярів. Особливості соціально-гуманітарного захисту вихованців дитячих будинків. Соціалізація вихованців дитячих будинків. Формування соціально-гуманітарної захищеності випускників дитячих будинків. Основні положення розвитку дитячих будинків, шкіл-інтернатів, будинків дитини. Сутність та еволюція «жіночого» питання. Соціальне положення жінок в Україні. Історичні пошуки соціально-гуманітарної рівності жінок та чоловіків. Проблеми жіночої праці. Жінки у сфері політики. Здоров'я жінок. Проблема зайнятості жінок. Насильство над жінками. Державна політика з покращення положення жінок. Правові норми України, регулюючі положення жінок. Норми, забезпечуючи відповідність праці жінок фізичним та фізіологічним особливостям їх організму. Умови, які дозволяють сполучити працю з вихованням дітей. Умови вдалої реалізації державної політики відносно покращення положення жінок в Україні.

Тема 2.2. Соціально-гуманітарна робота з молоддю. Девіантна поведінка як проблема соціально-гуманітарної роботи.

Молодь як особлива соціально-демографічна група. Поняття молоді. Проблеми сучасної української молоді (зростання молодіжної криміногенної зони, відсутність соціальних орієнтирів, освіта, стан здоров'я, безробіття). Структура соціально-гуманітарної служби для молоді. Закон України «О соціальному обслуговуванні населення». Структура організацій соціально-гуманітарного обслуговування молоді. Вивчення потреб сучасної молоді. Девіантна поведінка як проблема соціально-гуманітарної роботи. Основні види девіантної поведінки. Суб'єкти девіантної поведінки. Причини девіантної поведінки молоді. Форми прояву девіантної поведінки: наркоманія та токсикоманія, п'янство та алкоголізм, проституція, суїцидальна поведінка, девіантна поведінка на підґрунті сексуальних відхилень, правопорушення. Основні форми соціального контролю девіантної поведінки.

Тема 2.3. Соціально-гуманітарна робота з літніми людьми.

Особливості соціально-гуманітарної роботи з літніми людьми. Соціальні стереотипи відносно старості. Дослідження соціальних установ літніх людей. Стратегія соціально-гуманітарної політики при організації соціально-гуманітарної роботи з літніми людьми. Соціальне положення та психологічні особливості літніх людей. Літня людина в сім'ї. Соціально-гуманітарне обслуговування та забезпечення літніх людей. Соціально-психологічна атмосфера в сім'ї. Особливості самопочуття літньої людини в сім'ї. Зміст

роботи центру соціально-гуманітарного обслуговування літніх людей: соціально-побутове обслуговування, медико-соціальна реабілітація, матеріальна допомога, робота відділень денного та тимчасового перебуття, швидка соціальна допомога.

Тема 2.4. Соціально-гуманітарна робота з людьми з інвалідністю.

Поняття інвалідності та її види. Поняття інвалідності. Групи інвалідності. Причини інвалідності. Основні принципи роботи з людьми з інвалідністю. Форми соціального обслуговування, які передбачені Законом України. Соціальна допомога дітям з інвалідністю (дома-інтернати для дітей з фізичними вадами, дома-інтернати для дітей з розумовими вадами). Комплексна система реабілітації людей з інвалідністю: медична, психологічна, педагогічна, соціально-економічна, професійна реабілітація.

Тема 2.5. Проблема бездомності та шляхи її вирішення. Міграція і проблеми соціально-гуманітарної роботи.

Поняття бездомності, її причини та шляхи вирішення. Бездомність як соціальне явище. Основні причини бездомності. Людина без визначеного місця проживання як складова доля бездомних. Соціально-гуманітарне положення біженців. Чинники вимушеної міграції. Шляхи та методи вирішення проблеми бездомності в країні. Поняття міграції. Сутність міграції. Види міграції. Категорії мігрантів згідно класифікації експертів ООН. Основні групи сучасних українських мігрантів. Соціально-гуманітарна робота з мігрантами. Проблеми міграції (стан здоров'я, бездомність, безробіття, маргінальний стан). Правовий аспект роботи з мігрантами. Допомога мігрантам у спеціалізованих державних та громадських центрах.

Тема 2.6. Сім'я як об'єкт соціально-гуманітарної роботи. соціальний захист малозабезпечених верств населення.

Соціально-гуманітарні проблеми сім'ї. Сім'я як мала соціальна група суспільства. Зміна інституту сім'ї та шлюбу при переході від традиційного суспільства до сучасного. Основні функції сім'ї. Основні проблеми сучасної сім'ї. Державна сімейна політика України. Соціально-гуманітарний захист сім'ї. Форми державної допомоги сім'ям з дітьми. Основні завдання системи соціально-гуманітарного захисту. Принципи соціально-гуманітарної роботи з сім'єю. Моделі соціально-гуманітарного обслуговування сім'ї. Служба сім'ї як механізм регулювання шлюбно-сімейних відносин. Показники матеріальної забезпеченості населення. Класифікація потреб населення. Фактори, що сприяють задоволенню потреб. Рівень життя сучасного українського

населення. Мінімальний споживчий бюджет сім'ї як важливий показник рівня життя. Соціально-гуманітарний захист малозабезпечених верств населення. Індексація як метод регулювання рівня життя. Метод компенсації. Міри, які здійснюються державою з приводу соціально-гуманітарного захисту малозабезпечених верств населення.

Тема 2.7. Соціально-гуманітарна робота в системі освіти.

Особливості соціально-гуманітарної роботи в системі освіти. Соціальна педагогіка як практична діяльність в сфері соціально-гуманітарної роботи. Основні положення системи освіти згідно законодавства України. Функції соціально-гуманітарного робітника в системі освіти. Роль та місце соціально-гуманітарного робітника в освіті. Діяльність спеціаліста з соціально-гуманітарної роботи в закладах системи дошкільної освіти. Особливості соціально-гуманітарної роботи у школах. Соціально-гуманітарна робота в системі середньої професійної освіти. Соціальна робота у закладах вищої освіти.

Тема 2.8. Соціально-гуманітарна робота в системі охорони здоров'я.

Соціально-гуманітарна робота в системі охорони здоров'я. Біологічні та соціальні складові здоров'я. Взаємозв'язок медицини та соціально-гуманітарної роботи. Організаційна основа для рішення проблем відносно здоров'я населення. Основні напрямки медико-соціальної роботи. Патогенетична та профілактична медико-соціальна робота. Проблема підвищення рівня медичної освіти населення. Основні напрямки медико-соціальної роботи з населенням.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма навчання					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекц ії	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота
8 - й семестр						
Модуль 1.						
Тема 1.1.	10	1	-		9	

Тема 1.2.	10	1	-		9	
Тема 1.3.	10	1	-		9	
Тема 1.4.	10	1	-		9	
Тема 1.5.	10	1	-		9	
Тема 1.6.	10	2			8	
Разом за модулем 1	60	7	-		53	
Модуль 2						
Тема 2.1.	8	1	-		7	
Тема 2.2.	8	1	-		7	
Тема 2.3.	8	1	-		7	
Тема 2.4.	8	1	-		7	
Тема 2.5.	7	1	-		6	
Тема 2.6.	8	1	-		7	
Тема 2.7.	7	1	-		6	
Тема 2.8.	6	-	2		4	
Разом за модулем 2	60	7	2		51	

Тема семінарського заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 2.8 Соціально-гуманітарна робота в системі охорони здоров'я.	2

Теми практичних занять (не передбачені)

Теми лабораторних занять (не передбачені)

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1 Соціально-гуманітарна робота як наука.	9
2	Тема 1.2 Соціально-гуманітарна робота як особливий вид практичної діяльності.	9
3	Тема 1.3 Історія соціально-гуманітарної роботи.	9
4	Тема 1.4 Соціально-гуманітарна робота та проблеми сучасного розвитку.	9
5	Тема 1.5 Закордонний досвід соціально-гуманітарної роботи.	9
6	Тема 1.6 Соціально-гуманітарна робота як професія.	8
7	Тема 2.1 Соціально-гуманітарний захист дітей. Соціально-гуманітарний захист інтересів жінок.	7
8	Тема 2.2 Соціально-гуманітарна робота з молоддю. Девіантна поведінка як проблема соціально-гуманітарної роботи.	7
9	Тема 2.3 Соціально-гуманітарна робота з літніми людьми.	7
10	Тема 2.4 Соціально-гуманітарна робота з людьми з інвалідністю.	7
11	Тема 2.5 Проблема бездомності та шляхи її вирішення. Міграція і проблеми соціально-гуманітарної роботи.	6
12	Тема 2.6 Сім'я як об'єкт соціально-гуманітарної роботи. соціальний захист малозабезпечених верств населення.	7
13	Тема 2.7 Соціально-гуманітарна робота в системі освіти.	6
14	Тема 2.8 Соціально-гуманітарна робота в системі охорони здоров'я.	4

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: індивідуальні контрольні роботи та їх захист, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, практичних ситуацій, контрольної роботи тощо.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль			
Лекції	7	-	-
Семінари	1	12	12

Практичні заняття	0	0	0
Індивідуальне завдання – контрольна робота			40
Захист індивідуального завдання – контрольної роботи			48
Разом за всі види навчальної роботи			100

Поточний контроль проводиться на семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 12 балів):

6-12 балів – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

1-5 бали – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

0 балів – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкрив лише окремі положення при цьому допустив суттєві помилки.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Контрольна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання є важливою складовою навчального процесу, яку вони виконують згідно з навчальним планом. Метою написання контрольних робіт є закріплення знань з відповідного навчального курсу, що передбачає оволодіння здобувачами вищої освіти методами наукового аналізу, самостійного вивчення теоретичного матеріалу курсу. Перед виконанням контрольної роботи здобувач вищої освіти має детально вивчити лекційний матеріал з курсу, підібрати відповідну навчальну, методичну та спеціальну літературу за рекомендованим списком (а також самостійно підбраною).

Контрольна робота має форму реферату, тобто передбачає виклад змісту існуючих концепцій та фактичної інформації з питання, позначеного відповідною темою. Тому характер викладу має поєднувати елементи наукового аналізу та літературного стилю. Реферат оздоблюється планом, який дозволяє не лише скласти уявлення про головні частини викладу, але й організувати накопичення теоретичного матеріалу. Всі джерела, що використовуються в процесі написання контрольної роботи, мають бути перелічені в алфавітному порядку наприкінці її, оформлені з дотриманням бібліографічних нормативів. Обсяг роботи дорівнює 15 – 20 машинописним сторінкам, вона повинна бути набрана на комп'ютері (полуторний міжрядковий інтервал, береги сторінки:

верхній, лівий, нижній – 2,5 см, правий – 1,5 см) і зброшурована або підшита у пластикову папку.

План роботи складається з основних розділів і підрозділів. Основні розділи – вступ, головна частина і висновки – мають свої функціональні особливості. У вступі необхідно розкрити специфіку даної теми, підстави її вибору (якщо вільний вибір теми узгоджено з керівником-консультантом), актуальність питань, що розглядаються в роботі. Головна частина містить теоретичні положення і факти, які висвітлюють основний зміст контрольного питання. Вона має поділятися за більш конкретними питаннями, що складають основне. Кожен з підрозділів включає теоретичні факти, аргументацію та висновки, які слугують матеріалом для більш узагальненого резюме, що становить зміст заключного розділу. Така схема роботи передбачає раціональний вибір алгоритму її планування, оскільки в процесі опрацювання спеціальної літератури слухач постає перед значною кількістю концепцій, положень, фактів, що їх необхідно узгодити між собою, проаналізувати, систематично викласти.

Подібні алгоритми при опрацюванні тем, які належать до різних дисциплін, будуть неоднаковими. Наприклад, при роботі над тематикою у галузі організації соціально-гуманітарної роботи з персоналом порадимо процедури: фіксації головних фактів з проблеми; збору теоретичних положень зі спеціальної літератури; їх систематизації відповідно до ступеня узагальнення ними фактів і більш конкретних положень; розташування матеріалу за розділами роботи (фактаж, систематизований за тематикою, складатиме основну частину, а взяті з додаткової літератури висновки будуть застосовані у заключній). Адже кожна з тем, пропонованих для контрольних робіт, узагальнює досить об'ємне питання. Робота над ними вимагає знайомства з великим обсягом спеціальної літератури. Тому, хоча реферат за жанром не передбачає значної новизни теоретичних положень, створення його тексту потребує чималих самостійних узагальнень матеріалу.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 40 балів):

30-40 балів – вірно розв'язані всі три завдання та теоретичні запитання з дотриманням всіх вимог до виконання;

20-29 балів – вірно розв'язані всі три завдання та теоретичні запитання, але недостатньо обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

10-19 балів – проаналізовані два запитання;

0-9 балів – проаналізовано одне запитання;

0 балів – відповідь відсутня.

Перелік варіантів контрольних робіт.

Варіант № 1

1. Становлення теорії соціально-гуманітарної роботи.
2. Соціально-гуманітарна робота як наука.
3. Соціально-гуманітарна робота у пенітенціарних закладах.

Варіант № 2

1. Зміст та засоби соціально-гуманітарної роботи.
2. Роль та місце соціально-гуманітарного робітника в освіті.
3. Соціально-гуманітарна робота з мігрантами.

Варіант № 3

1. Соціум та соціальні відносини як предметна область соціально-гуманітарної роботи
2. Соціально-гуманітарна робота у Великій Британії.
3. Соціальне обслуговування та забезпечення літніх людей.

Варіант № 4

1. Соціально-гуманітарна робота в Російській Федерації.
2. Соціум та соціальні відносини як предметна область соціально-гуманітарної роботи.
3. Девіантна поведінка як проблема соціально-гуманітарної роботи.

Варіант № 5

1. Державно-правові основи соціально-гуманітарної роботи.
2. Особливості соціального захисту вихованців дитячих будинків.
3. Соціально-гуманітарна робота у сфері зайнятості.

Варіант № 6

1. Становлення соціально-гуманітарної роботи на пострадянському просторі.
2. Державна політика з покращення положення жінок.
3. Основні теорії та моделі соціально-гуманітарної роботи.

Варіант № 7

1. Система соціальної безпеки в теорії соціально-гуманітарної роботи.
2. Хрещення Русі та його вплив на розвиток благодійності.
3. Молодь як особлива соціально-демографічна група.

Варіант № 8

1. Соціально-гуманітарний захист дітей.
2. Основи соціально-гуманітарної роботи у Швеції.

3. Специфіка соціально-гуманітарної роботи з сільською та міською молоддю.

Варіант № 9

1. Девіантна поведінка як проблема соціально-гуманітарної роботи.
2. Соціальна політика держави та соціально-гуманітарна робота.
3. Професіональний портрет соціально-гуманітарного робітника.

Варіант № 10

1. Соціальний захист інтересів жінок.
2. Роль соціально-гуманітарної роботи в нормалізації відносин між соціально-етнічними групами.
3. Розвиток соціально-гуманітарної роботи у Канаді.

Варіант № 11

1. Соціально-гуманітарний захист у пенітенціарних закладах.
2. Основи соціально-гуманітарної роботи у Швеції.
3. Поняття інвалідності та її види.

Варіант № 12

1. Специфіка соціально-гуманітарної роботи з молоддю.
2. Управління соціально-гуманітарною роботою.
3. Соціальні проблеми сім'ї.

Варіант № 13

1. Сім'я як об'єкт соціально-гуманітарної роботи. Соціальні служби сім'ї.
2. Допомога громадських та благодійних організацій дітям.
3. Соціально-гуманітарна робота в системі охорони здоров'я.

Варіант № 14

1. Медико-соціальна реабілітація людей похилого віку.
2. Структура соціально-гуманітарної служби для молоді.
3. Взаємозв'язок соціально-гуманітарної роботи з іншими науками.

Варіант № 15

1. Соціально-гуманітарний захист інвалідів та його правові основи.
2. Закономірності та принципи соціально-гуманітарної роботи.
3. Соціально-гуманітарна робота в США.

Варіант № 16

1. Роль соціально-гуманітарної роботи в нормалізації відносин між соціально-етнічними групами.

2. Історія розвитку соціально-гуманітарної роботи в Україні.
3. Основні принципи роботи з особами з інвалідністю.

Варіант № 17

1. Соціологічні та правові аспекти соціально-гуманітарної роботи з мігрантами.
2. Соціум та соціальні відносини як предметна область соціально-гуманітарної роботи.
3. Благодійні організації в системі соціально-гуманітарної роботи.

Варіант № 18

1. Соціально-гуманітарна робота в системі освіти та охорони здоров'я.
2. Сутність соціального обслуговування та соціально-гуманітарної служби в Україні.
3. Соціальна взаємодія спеціаліста з соціально-гуманітарної роботи та клієнта.

Варіант № 19

1. Соціально-гуманітарна робота як невід'ємна частина громадського устрою зарубіжних країн.
2. Соціально-гуманітарна робота як професійний вид діяльності.
3. Поняття бездомності, її причини та шляхи вирішення.

Варіант № 20

1. Проблеми формування професіоналізму в соціально-гуманітарній роботі. Професійні якості та навички робітника соціально-гуманітарної сфери.
2. Соціальний захист малозабезпечених верств населення.
3. Правова та матеріально-економічна база соціального захисту дитинства.

Варіант № 21

1. Актуальність проблем соціально-гуманітарної роботи.
2. Зв'язок соціокультурних цінностей суспільства з соціально-гуманітарною роботою.
3. Поняття міграції.

Варіант № 22

1. Соціально-гуманітарна робота як наука та навчальна дисципліна.
2. Третій сектор та його роль у соціальному захисті населення.
3. Структура соціально-гуманітарної служби для молоді.

Варіант № 23

1. Закономірності та принципи соціально-гуманітарної роботи.
2. Соціальний захист та обслуговування населення.

3. Девіантна поведінка як проблема соціально-гуманітарної роботи.

Варіант № 24

1. Методи соціально-гуманітарної роботи.
2. Державно-правові основи соціально-гуманітарної роботи.
3. Соціально-гуманітарна робота у пенітенціарних закладах.

Варіант № 25

1. Понятійно-категоріальний апарат соціально-гуманітарної роботи.
2. Система соціальної безпеки в теорії соціально-гуманітарної роботи.
3. Специфіка соціально-гуманітарної роботи з сільською та міською молоддю.

Варіант № 26

1. Соціальні служби сім'ї.
2. Особливості соціалізації вихованців дитячих будинків.
3. Сутність соціального обслуговування та соціально-гуманітарної служби в Україні.

Варіант № 27

1. Вдосконалення соціально-гуманітарної роботи з сім'єю.
2. Сутність та еволюція «жіночого» питання. Соціальне положення жінок в Україні.
3. Розвиток соціально-гуманітарної роботи у Німеччині.

Варіант № 28

1. Функції соціально-гуманітарної роботи. Структура та рівні соціально-гуманітарної роботи.
2. Професіональний портрет робітника соціально-гуманітарної сфери.
3. Соціально-гуманітарна робота у пенітенціарних закладах.

Варіант № 29

1. Соціологічні та правові аспекти соціально-гуманітарної роботи з мігрантами.
2. Роль та місце робітника соціально-гуманітарної сфери в освіті.
3. Допомога громадських та благодійних організацій дітям.

Варіант № 30

1. Правові основи соціально-гуманітарного захисту осіб з інвалідністю.
2. Показники матеріальної забезпеченості населення.
3. Соціально-гуманітарна робота у Франції.

Критерії оцінювання знань здобувачів на захисті індивідуального завдання – контрольної роботи (оцінюється від 0 до 48 балів):

30-48 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичних питань, правильно розв'язав усі практичні завдання з повним дотриманням вимог до виконання;

15-29 бали – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрив зміст теоретичних питань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішено всі практичні завдання;

10-14 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускає окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішено два завдання;

6-9 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускає суттєві неточності. Правильно вирішене одне завдання, інші – частково;

1-5 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки. Частково вирішено практичне завдання;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань. Не вирішив жодного завдання.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. Здобувачі повинні діяти відповідно до політики НУЦЗ України щодо академічної доброчесності.

6. Викладач буде вдячний, якщо здобувач надасть відгук щодо якості навчання та висловіть свої пропозиції з покращення змісту курсу та форм роботи.

Рекомендовані джерела інформації

Література:

1. Освітньо-професійна програма «Робота з персоналом» за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.
2. Зміст і організація виховної та соціально-гуманітарної роботи в підрозділах університету: методичні рекомендації з організації виховної та соціально-гуманітарної роботи/ Укладач Ю.М. Хуртов; за ред. А.В.Титаренка. – Х.: НУЦЗУ, 2019. – 129 с.
3. Харламов М. І. Соціальна робота: курс лекцій. – Харків: НУЦЗУ, 2013. – 96 с.
4. Харламов М. І. Тогобицька В. Д. Соціологія: курс лекцій. – Харків: НУЦЗУ, 2019. – 124 с.
5. Якуба О. О. Соціологія: Навчальний посібник для студентів. – Харків: Константа, 1996.

Допоміжна

1. Аналітично-статистичний звіт щодо діяльності центрів соціальних служб для молоді на 2000 рік. – К.: УДЦССМ, 2001. – 30 с.
2. Бабушкин А. В. Социальная работа: теория и практика. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 2001.
3. Бурая Н.П. Соціальна робота. – Харків, 1996.
4. Григорьев С.И., Гуслякова Л.Г. Социология для социальной работы: Учебное пособие для студентов вузов и практических работников. 2-е изд., доп., перераб. – М: Издательский Дом МАГИСТР-ПРЕСС, 2002. – 164 с.
5. Демидова Т.Е. Профессиональное общение социального работника. – М.: Союз, 1994.
6. Динамика ценностей в социальной работе / Под ред. С. Шадлоу. – Киев. 1996.
7. Добровольская Т.А., Шабалина Н.Б. Инвалид и общество: социально-психологическая интеграция (аналитический обзор) // Социологические исследования. – 1991. - № 5.
8. Добровольская Т.А., Шабалина Н.Б. Социальные проблемы инвалидности // Социологические исследования. – 1988. - № 4.
9. Доуэл М., Маш П. Ориентированная на решение задачи социальная работа. Киев, 1997.
10. Комплексні програми центрів соціальних служб для молоді / За ред. С.В. Толстоухової. – К.: УДЦССМ, 2001. – 204 с.
11. Левцун О.Н. Соціологія: соціальна робота // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2001. - № 1.

12. Медведева Г.П. Этика социальной работы: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – 208 с.
13. Мигович І.І. Соціальна робота: вступ до спеціальності. – Ужгород, 1997.
14. Понятійно-термінологічний словник з соціальної роботи. – Ужгород: УжНУ, Видавництво „Мистецька лінія”, 2001. – 152 с.
15. Практика социальной работы / Под ред. К. Ханвея, Т. Филпота. – Киев, 1996.
16. Практична соціальна робота / За ред. П. Картер, Т. Джеффса, Марка К. Сміта. – Київ, 1996.
17. Савка В.Є. Соціальна робота в Україні: історичні традиції та сучасність // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наукових праць. – Харків: Видавничий центр Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, 2002. – 621 с.
18. Свердлова А.Л. К истории общественного призрения в России // Социс. – 1997. – № 9.
19. Смирнов В.М. Социальная работа. – М., 2001.
20. Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – Науково-методичний журнал. - 2002. - № 1.
21. Соціальна робота з дітьми та молоддю: проблеми, пошуки. Перспективи // За заг. ред. Пінчук І.М., Толстоухової С.В. – К: УДЦССМ, 2000. – Випуск 1. – 276 с.
22. Социальная работа: теория и практика: Учеб. пособие / Отв. ред. д.и.н., проф. Е.И. Холостова, д.и.н., проф. А.С. Сорвина. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 427 с.
23. Социальная работа с инвалидами. Настольная книга специалиста / Под ред. Е.И. Холостовой, А.И. Осадчих. – М., 1996.
24. Справочное пособие по социальной работе / Л.С. Алексеева, П.В. Бобкова. Г.Ю. Бурлака и др.; под ред. А.М. Панова, Е.И. Холостовой. – М.: Юристъ, 1997. – 168 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Міністерства освіти і науки України (<http://www.mon.gov.ua>)
2. Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій (<http://www.dsns.gov.ua>)
3. Сайт Національного університету цивільного захисту України (<http://www.nuczu.edu.ua>)
4. Сайт Міністерства соціальної політики України (<http://www.msp.gov.ua>)
5. <http://www.social.org.ua>.
6. <http://www.dnop.kiev.ua>.
7. <http://uig.com.ua/>

Розробник:
доцент кафедри
соціальних і гуманітарних дисциплін
кандидат історичних наук, доцент

Михайло ХАРЛАМОВ